

Baltica festivali ja festivalõ eelpido' lövvät üles Eesti Folkloorinõvokogo kodolehelt <https://folkloorinõvokogu.ee/baltica/> ja Baltica 2019 kodolehelt www.baltica.ee ja perimüspido Baltica Facebookist <https://www.facebook.com/balticaeesti/>.

Perimüspeo Baltica eelpido Setomaal

Puulpühäl, 13. aprillil kell 13 Verska kultuuri-keskusõh naas pääle Baltikumi kõõ suurõõba ütids perimüspeo Baltica Võro maakunna eelpido. Esinemä olli tulnu Võro maakunna folkloori- ja perimüsrühmä' ummi kavvuga', minkõga' nä ka' Baltical esinedä' tahtva'.

LAANEOTSA ANNELA

Perimüspeo Baltica Võro maakunna eelpidol astõ' üles folklooriansambli Hõpõhelme' ja Meremäe mehe', Mokornulga Leelokoor, folklooriansambli Kuldtsäuk, Oio Seto', segärühm Kannel, Võro naisrühm 'Tsõõr, kapell Kannel, regilauluansambli Koidu Tähed, seto ansambli Helme-kaala', Seto Miili Summ, leelo-

koor Helmine, Verska Muusikakooli pilliklubi. Päävä lõpõtusos sai' kõik tandsi' ja tandsijõ mänge' pilliklubi noorõ'. Baltica om ainumas Eestih ollõv perimüspido, mia keskendüs folkloori aoluulisi lõvõrmõlõ, nõstõh päämätselle kotusõlõ mi rikkaligu perimüse eheda', vannamuudu ja sädmäldä' vormi' ja väärtüse', midä nuu' hindäh alalõ hoitva'. Baltica tunnüsõs om autentne sisu, perimüse erinevõdõ

vormõ (laul, tands, pillimäng, kombõ' jms) kütminõ ja folkloorirühmi ni utsikesnejidõ üle-eestiline ütehaardminõ. Baltimaie kõõ suurõp ütine perimüspido Baltica om Eestih šool aastagal 29. maist kooni' 2. juunini', pääkontsert om 31. mai õdagu Talina Raekua platsi pääl ja 31. maist kooni' 2. juunini' om Tornõ Välläkõlõ Talina Vanaliina Päivi aigu püstü pant perimüskulä ja omma' kontserdi'.

Edimäne Baltica festival oll 1987. aastagal Leeduh, tõõnõ 1988. aastagal Latimaal ja kolmas 1989. aastagal Eestih. Festival om õgal aastagal, Balti riigi' kõrraldasõ festivali kõrdamüüdä. Baltica festivali' toimusõ CIOFFI (Rahvusvaheliõ Folkloorifestivalõ) ja Rahvakunstioranisatsioonõ Nõvvokogo) egidi all ja toova' kõõ ütäh ka' vällämaa külälisi nii Balti riigest ku ka' kavvõbist mailest.

Baltikumi kõõ suurõõba ütids perimüspeo Baltica kõrraldaja Eestih om Eesti Folkloorinõvokogo. Eesti Folkloorinõvokogo esindäs Eesti Vabariiki CIOFFIh aastagast 1991. Eesti Folkloorinõvokogo om valdkundligu keskseitsinä folklooriliikumisõ iistvidäjä ja arõndaja, kinkõ tsihis om väärtüstä' perimüskultuuri ja hoitva' tuu järepeidvist. Hüvvä kaameist ja küllõmist, oodami teid Baltica pitto!

Oio Seto.

Laaneotsa Annela pilt

Naase' kõõgih

OREKHOVA IRINA

Aprillikuinõ päävälämmi om edimäts' haina' vällä meeltänu' – naat ja nõgõs omma' paastu aol hüä' maigundja', pia' õks vasta! Suvinõ värmija maigupallõsus olõ-õi inäp kavvõh. Lihavõõdõh, nii ku külähällgi, ja hüämelelidsõlõ aastaaolõ huugu mano.

Seto kõõgilisõ' valmistu' suvõs hoolõga'. Kuuhtüüh Edi na Csülõlogia' sai' valmis väiko' sõiõgiteemalitsõ' filmikõsõ', koh Setomaa sõiõgõõbra' tei' lihavõõtolavallõ perändsüüki: sõira, sibulapiirakut, sülti ja hämmätüst. Nuidõ man olõ-õi kõõ tähtsäp retsept, a nuu' jutu', midä šookandi perimüse-kandja' sõiõgitegemisõ man kõnõlõsõ' ja midä nä mälehtäse' innidest aost ja ummilo latsilõ edesi andva'.

Võisi' üldä', õt kõõ tähtsäp sõiõgi man om siih seto kiil. Ilma seto keeleldä', mõtsa ja pollulda' sünnüsi-! ka' seto küüki. Seto sõiõgihmike-se' sai' tett Pohiamäie ministridõ nõvvokogo abiga' projekti SANA raamõh.

Huvtav ütekkokkamino oll märtisiku viimädsel pääväl Iti Leeväkkõõgih. Kohki' kümme pernaist proomõ' taimit saad

Kokkamino Ilvese Eveliniga.

Orehkova Irina pilt

kraamist tetä' huvtavvi süüke, õt keväjä olõs kergep ja röömultsõp olla' – peedi-maia smuuti, pörknaruug, kaarahelbe müsli, halja' kaarapannkoogi', kikorherne paatskatu, midä vällämaal hummusõs kutstas jet. Juhõndajas oll Evelin Ilves, julgustusos hoste kasvatõt piini Schubert, kiä' kiil' jäi' kooltusõlõ ildas, a õgas tuu pernaist hiidütä-äs

– retsepti' ja sõiõgikraam oll olõmah, mi naksi ummapääd tegemä ja peräkõrra lats kõik hoste, süük sai hüä, illos ja muidogi' kihale kerge. Leevakõõgi pernaane Iti Toom ütäl, õt tälle miidü jo tuu, õt Evelini pää lõikas nii ku maapernaistil – ta motol kipsotõ vällä, õt midä pannkoogost peräjäänni' munakõllatsidõga' tetä', ja sai etteiidmälä' pää-

vä makõsüük itaalia peritoluga' munakreem zabaglione (sabajone), mia olõ-õi midägi' muud, ku pesset muna väiko magusa alkoholiga'. Olo-õi kul' paastusuuk, a hüä makõsüük õks oll. Kaus sai pia puhtast lakut! Setomaal om kanamunno ja magust veine, proomkõ' perrä. A hüämelelinõ ja opõtlük kuuhkõkkaminõ oll õnnõ

sissejuhatusõs tõiõtsõbalõ tüüle – Obinitsa küläkesküsõ saalih sai' kokko Setomaa sõiõgivaldkunna huvilisõ', kedä tull umajago, kaemalda' tüü-päaväle ja keväjätselõ aolõ. Sai ütähkuuh arotä ja mõtõlda', õt kuvvamuudu edesi, õt saasi' hinnada' tuud, mia om olõmah, ja jovvas ka' tõiõ piirkundõga' sammu pitä' ja Setomaad erilidsõ gastronomiilidsõ piirkunnana avvu sisse nõsta'. Hüvvi ja murrõmõttit tuul päaväl oll hulga ja arvamisi ka'. Mi mitmõtunnidsõ kõva mõttõtüü võtt kokko Ivika Nõgel. No' või jo tuud nimetä' piaaigu valmis MTÜ Seto Kük arõngukavas, mia avitas aastagil 2019-2024 kursil püsüdä'. Kokkovõtõs Obinitsah kogonõnu' otsusti':

Sõiõgituutmisõ ja -müümisõga' om sur murõh tuu, õt säädusandlusõh väi toetusprogrammõd' toimuva' väiko-tuutjidõlõ ebasoodsõ' muudatusõ, liisnalt mõtsa maahavõtmisõga' häõse' mõtsamafa' ja seene', ilma nuidla' om rassõ seto sõiõgikultuuri ette kujõta', maie müümisõga' häõs traditsioonililõ talopidaminõ ku elolaat, intensiivnõ põllumajandus võtt ar' võimalusõ süv-ä' tervüsele hüvvä süüki ja nõrgõstas väikõtuutit.

Parhillatsõh olukõrrah jäs Setomaal puudu kohaligu sõiõgikauba logistikasüsteemist (info, kõrraldaja', kotusõ'), sõiõgi kasvatajidõ, tuutjidõ ja valmstajidõ umavaiholist kuuhtüüst; sõiõgituutit ja valmsõiõgipakjit om Setomaal veidõ, kohalikõ süüke kätte-

saadavus jätt suuvi'.

A Setomaal om alalõ tukõv uma sõiõgitraditsioon, tiidmisõ' ja mõistmisõ', alalõ om viil aiaviljakasvataminõ ja eisma-jandava' talõ'. Sõiõgipakjidõ kvaliteet ja mõistmisõ' omma' nõrga'. Mõtsust ja viikõgõdõst kofat ja püvett toaroinõ om kõigilõ kättesaadav. Umavalt-sus ja ülesetomaalidsõ' organisatsiooni' toetasõ' sõiõgivaldkunda, minkõ arõndamisõs om Setomaal uma' trumbi' – piirkunnah om pallo suur-üritüisi, Setomaal om hulga mahadat põllumaad, geograafilinõ kotus om hüä, õt arõnda' kuuhtüüd Vinne ja Läti sõiõgivaldkunna esindäjidõga', piiripäalne kotus võimaldas osa võtta' suurõbist sõiõgivõrgustikõst (Liivimaa sõiõgitii, Peip si Sõiõgi Huulits).

Keväjätsel illos oll MTÜ Seto Kük ja MTÜ Seto Käsitüü Kõõ liikmidõ sõit Hiiumaalõ – mi sai tiidä', mänts' murrõ' ja röömu' näil omma', oll huv-tavvi kokkosaa misi ja käveni mitmõh ettevõtõt. Mi tundõs hinnast sääl hoste, saimi tar-kuisi ja hulga oll midä meil-gi, no' om midä kotõh edesi mõtõlda'. Reistist pikebält kiro-tas leheh Kauksi Ülõ.

Mi tennä kõõ parebat bus-siijuti – Kalmer Lumi hoit meid kindlalt kursil ja hoolits, õt kõik läisi hoste.

Arõngukava seminar, kuuhkõkkaminõ ja opporeis Hiiumaalõ sai tettus teno Piiriveere Liidrilõ ja Seto Kõõgi ja Seto Käsitüü Kõõ ütähkuuh edesimeinike. Aitumma!

Hüvvi pühhi!